

Bijlage 1 - Wensen & bedenkingen HHNK

Het merendeel van de onderstaande aandachtspunten zijn in de diverse werkgroepen RES en stuurgroep XL waaraan wij deelnemen al onder de aandacht gebracht. Naast het nogmaals onder de aandacht brengen daarvan, gaat het om een verdieping, aanvulling of aanscherping op het specifieke onderwerp. Het eerste algemene deel is van toepassing voor alle concept-RES'en, daarna volgen een aantal specifieke aandachtspunten.

Algemeen

1. *Een belangrijk kader uit de Startnotitie is 'zorgen voor maatschappelijk draagvlak en ruimtelijke inpassing door zorgvuldige participatie bij de totstandkoming van de RES'. HHNK benadrukt nogmaals het belang van zorgvuldige participatie.*

De energie transitie in Noord Holland is een enorme opgave. Er bevinden zich in Noord-Holland enkele grootverbruikers van energie die tegelijkertijd wezenlijk zijn voor de economie en werkgelegenheid van Nederland: Amsterdam -city, Schiphol en de Noordzeekanaal zone.

Daarnaast heeft Noord Holland landschappen en natuurgebieden, die van internationale betekenis zijn: veenweidepolders en droogmakerijen. Dat maakt opgave een complexe uitdaging; hoe kunnen alle functies zo goed mogelijk gecombineerd worden en de kernkwaliteiten behouden blijven?

Wellicht is een nieuwe, op energieproductie ontworpen invulling van het "Von Thunen model" bruikbaar om energie landschappen ruimtelijk te plannen.

(https://transportgeography.org/?page_id=4898)

In het RES proces tot nu toe zijn belangrijke stappen gezet en om te komen tot uitvoering in de praktijk vereist een integrale aanpak. Het programma van de RES past in de rol van de netwerkende overheid. Wij hebben de mogelijkheid om te bepalen op welke manier we, zowel inhoudelijk als procesmatig, aan het RES-proces deelnemen. De waarde die wordt toegekend aan een criterium helpt bij het bepalen van een situationele rol. Stel je kerntaken van het waterschap centraal, dan kun je vanuit de rol als rechtmatige overheid wet- en regelgeving versterken in strakke vergunningsvoorwaarden. Een presterende overheid kan een onderhandelingspositie kiezen om doelen (waterketen en klimaatadaptatie) te verwezenlijken of energieleverancier worden. Vanuit de rol als responsieve, participerende overheid kun je initiatieven van anderen faciliteren zoals burgers en/of het bedrijfsleven.

2. *Het klimaatakkoord zegt over lokaal eigendom het volgende: Om de projecten voor de bouw en exploitatie van hernieuwbaar op land in de energietransitie te laten slagen, gaan in gebieden met mogelijkheden en ambities voor hernieuwbare opwekking, partijen gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. HHNK vraagt aandacht voor het belang van lokaal eigendom.*

Dit vertaalt zich in evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied waarbij gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving (bewoners en bedrijven). Investeren in een zon -en/of windproject is ondernemerschap. Dat vergt ook mee-investeren en risico lopen. Het streven voor de eigendomsverhouding is een algemeen streven voor 2030. Er is lokaal ruimte om hier vanwege lokale project-gerelateerde redenen van af te wijken. Hierbij wordt ook in acht genomen de bijzondere positie van de waterschappen, die zowel lokale ontwikkelaar zijn als decentrale overheid met een verduurzamingsopgave van hun eigen bedrijfsprocessen.

HHNK

3. *Wat nu niet in de RES'en genoemd staat maar op dit moment wel wordt overwogen om mee te nemen zijn, netstabiliteit – opvangen piekbelasting, energieopslag, energiebesparing en*

Datum
24 september 2020

combineren van duurzame gassen als biogas en waterstofgas. HHNK vraagt naast energieopwekking ook aandacht voor deze onderwerpen.

Op steeds meer plekken in Nederland is een tekort aan capaciteit op het energienet geven netwerkbeheerders aan, onder meer door de explosieve groei van het aantal duurzame elektriciteitsprojecten, zoals zonneparken. Er is op dit moment een forse uitbreiding nodig en aanpassing/opwaardering van de onze energienetten om nu en in de toekomst te zorgen dat energie voor iedereen beschikbaar en toegankelijk blijft. De huidige infrastructuur met de aanwezige aansluitpunten, optimaal benut moeten worden om wind en zon te plaatsen. Omdat het verzwaren van het energienet veel meer tijd vergt dan het aanleggen van een zonnepark, ontstaat dit probleem op steeds meer plaatsen in Nederland. De netbeheerders pleiten daarom al langere tijd voor maatregelen die het mogelijk maken ontwikkelingen beter te voorspellen, het energienet slimmer in te zetten en netverzwaringen sneller uit te kunnen voeren. Meer aandacht zou kunnen worden gegeven aan energiebesparing. Alles dat niet verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewekt te worden. HHNK zou een forse bijdrage kunnen leveren aan bovengenoemde onderwerpen en denken wij mee hoe we de piekbelasting kunnen bufferen/reguleren.

- 4. De assets van HHNK worden ingebracht in de RES als mogelijke zoeklocaties voor wind- en zonne-energie. Deze locaties zijn onlosmakelijk verbonden met de positiebepaling RES en de ambitiematrix.*

Voor de RES zijn vooral provincie en gemeenten aan zet, omdat de centrale opgave bestaat uit het opwekken van duurzame elektriciteit en het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving. HHNK heeft voor zijn eigen bijdrage aan de energietransitie weliswaar hoge ambities, maar wij zijn niet de leidende overheid voor de RES. HHNK kan het goede voorbeeld geven door op haar eigen bezittingen en terreinen energieopwek te realiseren. Dit kan verder gaan dan energieneutraal. Het kiezen van een positie op de nu genoemde DE-technieken helpt om, afhankelijk van beschikbare capaciteit, in een proactieve en faciliterende rol te blijven. Bij het ter beschikking stellen van onze assets zullen we altijd mede aan de had van de ambitiematrix ((19.2152305) goed blijven opletten of beheer en onderhoud niet in geding komt, maar ook zaken als ecologie, biodiversiteit en cultuur/ landschappelijke waarden verdienen bij die afweging aandacht. Waar mogelijk zullen wij wel meewerken aan ontwikkeling op onze assets.

Bij het zoeken naar de oplossing met de meeste maatschappelijke meerwaarde kan het in sommige gevallen noodzakelijk zijn om het huidig beleid deels aan te passen, of er gemotiveerd van af te wijken. Mogelijk zullen er komende jaren nieuwe DE-technieken ontwikkeld worden die te zijner tijd ook aan u worden voorgelegd.

- 5. Er wordt verder gewerkt aan de Regionale Structuur Warmte als onderdeel van de RES. Aquathermie is een essentieel onderwerp in het KEP. In het huidige plan van aanpak is aandacht gevraagd voor de waterschappen als bronhouder voor thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) en thermische energie uit afvalwater (TEA). HHNK vraagt aandacht voor de gevolgen van aquathermie op de ecologische en chemische kwaliteit van het oppervlaktewater.*

In potentie bevat water veel thermische energie. Wat er werkelijk mogelijk is, is nog niet bekend. In de concept RES'en is dit onderwerp nog onderbelicht. HHNK zet vol in op aquathermie en heeft op de werf op Texel warmtepompen die door middel van riothermie verwarmd worden. Dit is gedaan op basis van een positieve business case. Naast interne onderzoeken zoeken we ook de samenwerking op. Samen met Rijnland en AGV gaat HHNK een pilot doen om de invloed op de biodiversiteit te testen. Met de gemeente Uitgeest en de provincie is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor aquathermie. De RES zal hierin

Datum
24 september 2020

ook de nodige kansen bieden. Ten aanzien van geothermie moeten wij kennis en capaciteit vergaren om adequaat vergunningen te verlenen op initiatief van derden.

6. *Wij volgen de kennisontwikkeling over de DE-technieken en passen de STOWA-adviezen toe in voorstellen over de betreffende technieken. HHNK vraagt blijvende aandacht voor nieuwe technieken en onderzoek naar bestaande technieken.*

Er is een voortdurende vraag naar actuele kennis omtrent de DE-technieken in combinatie met de taken van het waterschap. Nederlandse waterbeheerders werken samen met STOWA, die kennisvragen ophalen, uitwerken en actualiseren in inhoudelijke en procesmatige adviezen. STOWA schrijft over zichzelf: "We werken in hoge mate vraag gestuurd. We inventariseren nauwgezet welke kennisvragen waterschappen hebben en zetten die vragen uit bij de juiste kennisleveranciers. Het initiatief daarvoor ligt veelal bij de kennis vragende waterbeheerders, maar soms ook bij kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Dit tweerichtingsverkeer stimuleert vernieuwing en innovatie. Vraag gestuurd werken betekent ook dat we zelf voortdurend op zoek zijn naar de 'kennisvragen van morgen' – de vragen die we graag op de agenda zetten nog voordat iemand ze gesteld heeft – om optimaal voorbereid te zijn op de toekomst."

7. *HHNK onderzoekt de mogelijkheid tot het zelf plaatsen van 3 windmolens en kijkt hierbij ook naar de huidige zoekgebieden voor wind.*

Windmolens vooral plaatsen in de bestaande lijnen in het landschap zoals wegen, kanalen en grote ruilverkavelingen. We zijn van mening dat HHNK de mogelijkheid moet hebben om in wind te kunnen participeren. In ons eigen werkgebied wil HHNK maximaal inzetten op windenergie waar kan. Dit kan bij voorbeeld ook door het opwaarderen van bestaande molens, met inachtneming van de 600-meter grens in de bebouwde omgeving., HHNK onderzoekt de mogelijkheid tot het zelf plaatsen van 3 windmolens. HHNK ziet kansen voor molens door nieuwe molens (terug) te plaatsen op eigen grond in samenwerking met gemeenten.

8. *In Noord Holland wordt in het kwaliteitsbeeld landschap 2050 een onderscheid gemaakt in prachtlandschappen en krachtlandschappen. Maar ook Natura 2000 gebieden en weidevogels zijn een belangrijk speerpunt. Hiernaast zijn ook functies als zoetwatervoorziening, drinkwater, vervoer, natuur en recreatie functies die moeten worden gecombineerd met energieopgave. HHNK vraagt aandacht voor inpassing in het landschap en het zorg dragen voor de verschillende van belang zijnde functies.*

Prachtlandschappen hebben hoge, vaak internationale unieke landschappelijke kwaliteiten en structuren. Krachtlandschappen zijn landschappen die nieuwe ontwikkelingen kunnen dragen. Plaatsing van windmolens heeft gevolgen voor een groot aantal bijzondere provinciale prachtlandschappen. Opstellingen van windmolens en zonne-energie kunnen alleen toegestaan worden als de kernkwaliteiten van deze bijzondere prachtlandschappen niet worden aangetast. Het betekent dat veel aandacht besteed moeten aan het ontwerp en het aantal van de windmolens.

Naast de Natura 2000 gebieden zijn weidevogels een belangrijke speerpunt van het natuurbeleid van Noord Holland. Windparken en zonne-energie velden passen niet bij de natuur- en de recreatieve waarden van de natuurgebieden. Dat pleit er voor om in deze gebieden uit te sluiten.

IJsselmeer en Markermeer zijn van strategisch belang voor veel functies (w.o. zoetwatervoorziening, drinkwater, vervoer, natuur en recreatie). Wind- en zonne-energie opstellingen zijn strijdig met enkele van deze functies. De voorkeur gaat uit om dit gebied in eerste instantie te vrijwaren van wind- en zonne-energie opstellingen. De kwaliteit van het

Datum
24 september 2020

water, de biodiversiteit en de veiligheid van de vaarroutes willen we garanderen. In samenspraak met natuur- en milieuorganisaties, Rijkswaterstaat en HHNK, willen wij onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor de Wieringerhoek en het IJsselmeer. Interprovinciaal afstemming is wenselijk om met andere provincies op één lijn te komen.

9. *Voor het plaatsen van zonnepanelen adviseren wij het gebruik van de zonneladder. Een actie/subsidieplan versterken grote daken zou moeten worden uitgevoerd om de plaatsing van panelen op grote daken te bevorderen.*

Zonne energie velden tasten de kernkwaliteiten van prachtlandschappen aan. Zonne energie opstellingen in prachtlandschappen vooral op daken van bebouwingen en industriële locaties. Gebruik de zonneladder om de opstellingen van zonne-energie te prioriteren: eerst daken van bebouwingen, langs infrastructuur en verrommelde gronden en overhoeken benutten dan pas landbouwgronden. zonnepanelen op bebouwingen heeft als voordeel dat de energie wordt opgewekt vlakbij de afnemers. Bij plaatsing van panelen op land moet biodiversiteit worden ingepast.

Zon op grote daken is kansrijk, maar de concept-RES gaat eraan voorbij dat veel grote daken niet sterk genoeg zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. Daarom is o.i. het opzetten van een actie/subsidieprogramma van de provincie Noord-Holland voor het verbeteren van deze grote daken noodzakelijk! Roep ook de provincie op om middels regelgeving te voorkomen dat er nog langer nieuwe gebouwen worden neergezet waarvan de daken niet berekend zijn op zonnepanelen.

10. *HHNK vraagt aandacht voor het toestaan kleine windmolens voor eigen agrarisch gebruik.*

De provincie Noord-Holland is de enige provincie die geen plaatsing toestaat van een eigen windturbine door agrarische bedrijven. Andere provincies staan dit wel toe onder de voorwaarden dat dit plaatsvindt: 1) op eigen grond, 2) met een ashoogte van maximaal 15 meter en 3) uitsluitend voor eigen gebruik. Laat HHNK ervoor pleiten dat dit in onze provincie ook mogelijk wordt, op locaties waar dat geen afbreuk doet aan de kwaliteit van het open landschap. Windmolens moeten passen in het landschap. Deze molens kunnen gebruikt worden voor lokale energievoorziening, ook op HHNK terreinen met bebouwing of kunstwerken.